

δεύτερο χειρόγραφο τοῦ 17ου αἰώνα πῆρε καὶ δημοσίεψε ὁ Λάμπρος σὲ 3094 στίχους μὲ ἀρκετὴ διαφορὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ μὲ λιγότερη σπουδαιότητα. Τὸ τρίτο χειρόγραφο τῆς Ἄντρον, τοῦ 16ου αἰώνα, δημοσίεψε ὁ Μηλιαράκης σὲ 4778 στίχους καὶ εἶναι τὸ πλησιέστερο στὸ χειρόγραφο τῆς Τραπεζούντας ἢ τὴ διαφορὰ πῶς εἶναι γραμμένο σὲ γλώσσᾳ τέλεια δημοτικῇ. Ἡ καλὴ ἐκδοσὴ τοῦ ἀρχαιότερου ἔλων χειρόγραφου τοῦ Grottaferrata τοῦ 14ου αἰώνα σὲ 3749 στίχους ἔγινε ἀπὸ τὸ Legrand. Τὸ γνωστότερον εἶναι τοῦ Escorial de τοῦ 16ου ἢ τοῦ 15ου αἰώνα πού γι' αὐτὸ κάποτες μίλησε ὁ Κρουμπάχερ.

Καὶ στὰ πέντε χειρόγραφα ξετυλίγεται ἡ ἴδια ὑπόθεσις μὲ μικρὲς μόνο διαφορὰς. Στὰ παρακάτω ἔχουμε ὑπ' ὄψιν μας τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Μηλιαράκη.

Ὁ Σύριος βασιλεὺς Ἄρων ἀφοῦ ἔγινε χριστιανὸς μὲ τὸ ὄνομα Ἄντρονικὸς καὶ πρόγονος τοῦ Δούκα, πέρνει γυναίκα τὴ χριστιανὴ πριγκήπισσα Ἄννα. Ἀπὸ τὸ γάμο αὐτόνε γεννήθηκαν πέντε γιοὶ καὶ μιὰ κόρη, ἡ Εἰρήνη. Εἰδοποιημένοι γονεῖς καὶ ἀδέρφια ἀπὸ ἓνα μάντη πού προφήτεψε γιὰ τὴν ἀγαπημένη τους κόρη θλιβερὲς ἀγάπες καὶ ἀπαγωγές, τὴν κρατοῦνε κλεισμένη σὲ ἀπόσιτα παλάτια. Ὁ ἕρωτας ἔμωσ' σὲ ὄνειρο τὴν ἐπληγώνει μὲ τὰ βέλη του.

Μιὰ μέρα πού βγήκε νὰ ξεσκάσῃ μὲ τὴν ἄδεια τῆς μητέρας καὶ στὴν ἀπουσίᾳ τοῦ πατέρα, ἀρπάζεται ἀπὸ τὸν ἐμίρη τῆς Συρίας Μουσοῦρ. Τ' ἀδέρφια τῆς πού μάθανε τὴν ἀρπαγὴ, τὸν κινήσανε νὰ πάρουν πίσω τὴν Εἰρήνη τους. Παύει ἡ καταδίωξις μὲ τὴ δήλωσις τοῦ Μουσοῦρ πῶς ἀπαρνιέται τὸ μωαμεθανισμὸ γιὰ νὰ πάρῃ τὴν ἀγαπημένη του καὶ μεγαλόπρεπα γιορτάζονται οἱ γάμοι τους. Γιὸς τους ὁ Βασίλειος, διάσημος ὕστερα ὡς Διγενὴς Ἀκρίτας.

Ἡ μητέρα ἔμωσ' τοῦ Ἐμίρη ἀνήσυχη καὶ λυπημένη, φοβερὶζοι νὰ τὸν καταραστῇ, ἀ δὲ γυρίσῃ σ' αὐτὴ, στὴν πίστιν του καὶ στοὺς ὑπηκόους του. Πόλεμος σηκώνεται στὴν καρδιὰ τοῦ Ἐμίρη ἀπὸ τὴ μιὰ ἢ ἀγάπη τῆς γυναίκας καὶ τοῦ γιοῦ, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἢ ἀγάπη τῆς μητέρας. Νικᾷ ἡ πρώτη. Φεύγει γιὰ λίγο ὁ Μουσοῦρ στὴ Συρία καὶ μὲ τέτοια εὐγλωττία καὶ ζέση μίλησε γιὰ τὴ νέα του θρησκεία, πού καταφέρνει τὴ μητέρα καὶ τοὺς συγγενεῖς του νὰ βαπτιστοῦνε στὴ νέα του πατρίδα.

Μέρα τὴ μέρα ὁ Διγενὴς μεγάλωνε σὲ δύναμιν καὶ ὁμορφιά. Τρία χρόνια σπούδασε τὰ γράμματα. Πρῶτος στὰ ἔπλα, στὸ κοντάρι, στὸ ξίφος καὶ στὸ ρόπαλο. Στὰ πρῶτα κινήγια μὲ τὸν πατέρα του σκότωνε ἀρκοῦδες, λιοντάρια, λάφια καὶ κέρδιζε τίς πρῶτες νίκες ἐναντία στοὺς Ἀπελάτες.

Ἀκολουθῶντας τὸ παράδειγμα τοῦ πατέρα του ἀρπάξε τὴν πριγκήπισσα Εὐδοκία. Νικῶντας τοὺς διώχτες του μαλάκωσε τὸν πατέρα τῆς καὶ κάμανε τοὺς γάμους τους. Ἡ νεαρὴ γυναίκα πάντα τῆς τὸν ἀκολουθοῦσε σὲ ὅλες τίς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις. Σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς ὁ ἥρωας κάνει τὴν πρώτη ἀπιστία μαγεμένος ἀπὸ τὰ χάδια μιᾶς κόρης πού ἔσωσε.

Ἀκολουθοῦνε τὰ θηρυμάσια κατορθώματα: σκοτώνει τὸν τρικέφαλο δράκοντα καὶ τὸ φοβερὸ λιοντάρι· ἀγωνίζεται καὶ νικᾷ τοὺς κακοποιοὺς πού γύρευαν νὰ κλέψουν τὴ γυναίκα του καὶ ἔπειτα νικᾷ τὴ σύμμαχό τους ἀμαζόνα Μαξιμώ. Νικῶντας τὴν ἔμωσ' στὰ ἔπλα νικήθηκε ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τῆς καὶ κάνει δεύτερη ἀπιστία. Χτίζει στίς ὄχτες τοῦ Ἐφράτη παλάτι ξακουστὸ μὲ κήπεο πλούσιο σὲ ἄνθια καὶ καρπούς. Θρήνησε γιὰ πολὺ ὁ Διγενὴς σὰν πέθανε ὁ πατέρας του καὶ πάνδημη ἐκφορὰ ἔκαμε στὸ νεκρὸ. Τὸ ἴδιο στὴ μητέρα του.

Ἡ θλίψις τοῦ χάνοντας τοὺς ἀγαπημένους του καὶ ἡ ἔλλειψις διὰδοχοῦ ταραξάνε τὴν εὐτυχία τῆς λαμπρῆς βασιλείας του, ὅσο πού ὁ θάνατος ἔρχεται καὶ νικᾷ τὸν ἀνίκητον ἥρωα. Τὴν ἴδια στιγμή ἡ πίστις τοῦ Εὐδοκία ξεψυχᾷ ἀπὸ τὴ λύπη τῆς σιμὰ στὸν ἀγαπημένο τῆς.

(Στᾶλλο φύλλο τελιώνει)

Π. ΠΑΒΟΛΙΝΗΣ

Ο, ΤΙ ΜΑΣ ΕΛΕΙΠΕ

Μαζεύτηκαν καμπόσοι πατεράδες
Κ' ἐφτιάσαν ἓνα σύλλογο κι αὐτοί·
Τὸν εἶπαν «Ἄμυνα κοινωνική».
Σκοπός: οἱ κόρες νὰ γινοῦν μαμάδες,

Καὶ οἱ μαμάδες πάλι πεθεράδες,
Καὶ ὅλες κάθε χρόνο καὶ παιδί.
Ἔτσι μονάχα θὰ σωθεῖ ἡ φυλή, —
Καὶ θὰ μπαλώνουνται καὶ οἱ παπάδες.

Ἀλήθεια ἀπὸ τὸ Σύλλογο αὐτὸ
Γλυκοχαράζει πάλιν ἡ ἐλπίδα
Νὰ δοῦμε δοξασμένη τὴν πατρίδα: —
Ἡ «Ἄμυνα» θὰ κόβει ἀπὸ δῶ,
Τὰ «Πάτρια» θὰ ράβουν πάρα κάτω,
Καὶ τὸ ραφτάδικο τῆς Δόξας νὰ το! —

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ